

El retorn de la immigració a Espanya

- Espanya torna a ser un receptor net d'immigrants des del 2015, i els fluxos registren una tendència a l'alça.
- La immigració ha permès que augmenti de nou la població a Espanya i contribueix de forma significativa al seu mercat laboral.

La immigració torna a Espanya després d'anys de crisi en què les sortides d'immigrants van ser molt superiors a les entrades (entre el 2010 i el 2014). Més concretament, Espanya ha tornat a ser un receptor net d'immigració estrangera des del 2015, i la tendència s'ha intensificat en els últims anys: les entrades netes d'individus de nacionalitat estrangera van arribar a les 330.000 persones el 2018, segons l'Estadística de migracions de l'INE. El 2019, les entrades es podrien apropar al mig milió, després de l'arribada de més de 200.000 individus en el primer semestre (vegeu el primer gràfic).¹ D'altra banda, tot i que a una escala molt menor, el 2018, el retorn d'espanyols procedents de l'estranger va ser superior a les sortides per primera vegada en una dècada (el saldo d'entrada va ser de 4.400 espanyols), un fet que sembla que té continuïtat el 2019.

Sembla que aquest canvi de tendència dels fluxos migratoris d'estrangers es relaciona més amb la millora de les perspectives econòmiques a Espanya que amb altres motius, com la crisi de refugiats.² El 2017, últim any amb informació disponible per tipologia d'immigrants, només l'1% ho feia per raons humanitàries. Majoritàriament, els fluxos d'entrada eren de persones amb dret a la lliure circulació (el 44%) i amb permisos d'immigració per motius familiars (el 36%) o de treball (el 9%), segons les dades de l'OCDE.³ La varietat de categories d'entrada es veu reflectida, també, en la diversitat de països d'origen dels immigrants, perquè els cinc països principals van ser tan dispars geogràficament i econòmicament com el Marroc (el 8,8% de les entrades), Colòmbia (el 7,5%), Veneçuela (el 6,9%), Romania (el 6,9%) i Itàlia (el 6,3%).

Aquestes entrades d'immigrants han permès que, a Espanya, la població torni a augmentar després de diversos anys de creixements negatius o pròxims a zero en un context d'envelliment poblacional. En particular, la població a Espanya va augmentar el 0,5% el 2018 i el 0,8% en el primer semestre del 2019, a causa, íntegrament, de l'augment de la immigració (vegeu el segon gràfic). D'aquesta manera, segons les dades de l'INE, la població a Espanya va arri-

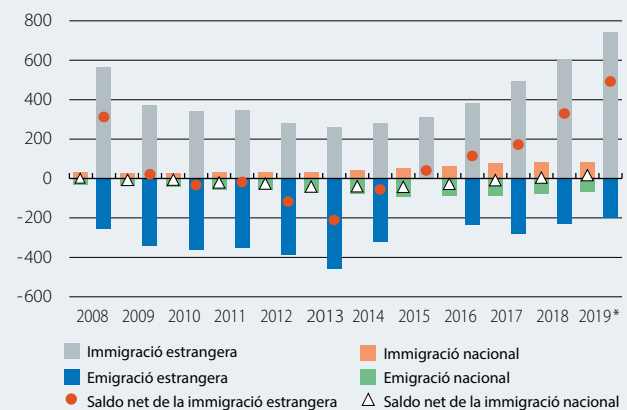
1. Estimació de CaixaBank Research assumint que els fluxos d'entrades i de sortides segueixen la mateixa tendència relativa en el segon semestre que en el primer semestre del 2019. Aquesta tendència està calculada per al període 2015-2018.

2. A partir del 2015, la crisi de refugiats no va comportar entrades per raons humanitàries a Espanya a l'escala d'altres països com Alemanya. Així i tot, les sol·licituds d'asil van augmentar i han arribat a les 53.000 el 2018, en particular les procedents de Veneçuela (19.000), de Colòmbia (8.500) i de Síria (2.700). Aproximadament, 1 de cada 4 sol·licituds d'asil va ser acceptada el 2018 a Espanya.

3. Vegeu OCDE (2019), «International Migration Outlook 2019».

Fluxos de migració exterior a/d'Espanya per nacionalitat

(Milers)

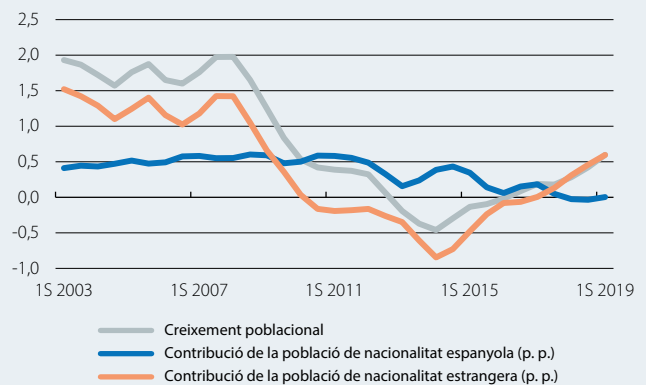

Nota: * Estimació per al 2019 a partir de dades del primer semestre.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE i d'estimacions pròpies.

Espanya: creixement de la població i contribució per nacionalitat

Variació interanual (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE (xifres de població).

bar als 47,1 milions d'habitants l'1 de juliol del 2019, dels quals el 10,7% tenia nacionalitat estrangera.

El rol de la immigració al mercat de treball

La immigració també té un rol significatiu al mercat de treball, ja que és la principal responsable que torni a créixer la població activa des del 2018, any en què va augmentar el 0,5% (22,8 milions de persones actives). Així mateix, el 2019, la població activa va augmentar el +1,3% (+290.000 individus, dels quals el 69% eren de nacionalitat estrangera). I els immigrants no solament entren al mercat laboral, sinó que troben feina: el 45% dels 402.000 individus que van trobar feina el 2019 eren immigrants.

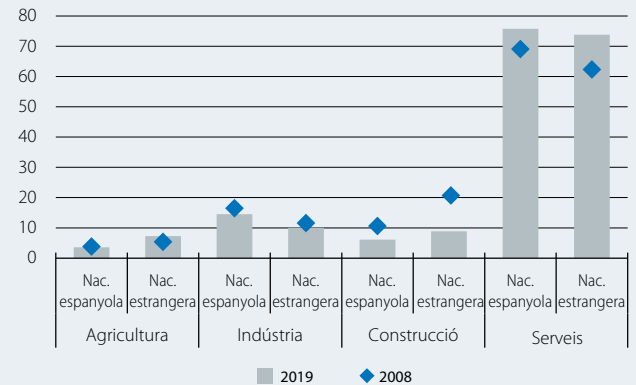
El nivell de formació dels immigrants que treballen és similar al d'abans de la crisi. El 14% té un nivell educatiu baix (educació primària o menys), una xifra superior al 4% dels treballadors de nacionalitat espanyola el 2019. Però, d'altra banda, un percentatge notable (el 30%) té estudis universitaris, la qual cosa mostra que una part significativa de la immigració cap a Espanya és qualificada.⁴ No obstant això, el canvi entre abans i després de la crisi s'ha produït en la mena de sectors productius en què treballen (vegeu el tercer gràfic). La construcció ja no ocupa el 21% dels estrangers (l'11% dels nadius) com el 2008, sinó que dona feina al 9% el 2019 (el 6% dels nadius). A l'agricultura es manté una participació elevada dels immigrants (el 7% dels estrangers hi treballen, en relació amb el 4% dels nadius). Però són els serveis els vencedors en la contractació d'estrangers: el 74% dels estrangers ocupats treballen en aquest sector (el 76% per als nadius), una proporció 12 p. p. superior a la del 2008, amb una gran varietat de feines, que van de la sanitat o l'ocupació en la llar al turisme, la recerca o els serveis financers.

Totes aquestes xifres mostren que la immigració ha tornat a Espanya, i tot fa pensar que continuarà sent necessària, atesa la seva contribució per contrarestar l'envelliment poblacional⁵ i per donar suport a la transformació de l'economia que comporta el canvi tecnològic.⁶ És per aquest motiu que les polítiques migratòries han d'ajudar a una gestió ordenada dels fluxos i a la integració dels immigrants que han arribat al país.

Josep Mestres Domènech

Espanya: distribució sectorial de l'ocupació per nacionalitat

(% sobre el total)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE (EPA).

4. Els immigrants tenen més risc de sobrequalificació que els nadius (és a dir, tenen un nivell d'educació superior al necessari per dur a terme la seva feina), tot i que la bretxa s'ha reduït de manera substancial en l'última dècada a Espanya (OCDE, «International Migration Outlook 2019»).

5. La immigració és un dels factors claus per reduir l'envelliment poblacional. Per a més detalls, vegeu l'article «[L'envelliment de la població i el seu impacte macroeconòmic](#)», al Dossier de l'IM11/2018.

6. Per a més detalls, vegeu el Dossier «[Canvi tecnològic i productivitat](#)», a l'IM02/2018.